

Пролог

Ну що ж... Давай знайомитись, дорогий читачу.

Хоча, знаєш, я тут подумала і зрозуміла — у нас нічого не вийде, бо так склалося, що я абсолютно нічого про себе не знаю. Ба більше, я ніяким чином не зможу нічого дізнатись про тебе. Ти, звісно, можеш мені про себе розповісти, але навряд чи я тебе почую.

Не віриш? Не можеш зрозуміти, в чому справа?

Ну серйозно — у мене навіть очей нема; я навіть не знаю, як виглядаю. Не знаю, чи велика я... А може, я дуже крихітна? А красива? Це знаєш лише ти. Жаль, що я не можу тебе побачити.

Хто ти: дитина чи старша людина? дівчина чи хлопець? бездомний волоцюга чи найбагатша людина у світі?

У мене не те що й очей, у мене рота немає (і, на превеликий жаль, вух теж). Я не людина і не тварина. Але, без сумніву, — душа в мене є, значить, порозумітися шанс теж існує.

Якщо логічно подумати, то кілька фактів про себе я зможу наскребти. Але вони суто логічні:

я зараз у твоїх руках;

на мене дивляться твої очі;

мої слова звучать у твоїй голові.

Слова... Ех, слова... це єдина річ, за допомогою якої я зможу тобі розказати все, що хочу. А хіба нам з тобою треба чогось більшого?

Ти ж мене для того й взяв в руки, щоб прочитати слова. А я причепилась: «знайомитись, знайомитись». Вибач, більше такого не повториться. Ти — читач, а я — книга. На тому й все.

Знаєш, історія, яка описана в мені, про одного хлопця, який вмів жити. Я дуже надіюсь, що ти, коли прочитаєш її, теж навчишся. Знаю, знаю, ти можеш думати, що все це дурниці, що жити неможливо «вміти»... Але я з тобою не погоджусь. Якби я була людиною — я б жила так, як жив мій головний герой. Для мене — він вмів жити.

Але ти не лякайся, нічого неможливого він не робить. Він такий же, як і ти. Проте йому поталанило — він не боїться робити помилки. Він не думає про наслідки і живе сьогоднішнім днем.

Моя ціль — закласти в твій мозок зміни або відкопати з твого нутра ті істини, які ти й так знаєш, але про які забув.

Повір, я знатиму, чи в тобі щось змінилось. Навіть якщо я проста книга, навіть якщо не маю ні очей, ні вух, ні носа — я тебе відчуватиму. Я добре відчуваю тих, хто мене читає.

І, зрештою, коли ти дочитаєш історію до кінця — хіба ми не познайомимось? Ти знатимеш, що я в собі несу, а я відчуватиму те, що відчуваєш ти.

Просто повір мені і розслабся.

Отож, приємного читання, мій дорогий приятелю.

Перший крок назустріч вітру: «Втекти від усього»

Усі сімнадцять років свого життя Бенедикт почувався не таким, як всі. Він завжди думав, що робить щось не так. Він багато читав, слухав класичну музику, писав вірші, був тихим та скромним — через це був білою вороною серед своїх однолітків і, як йому здавалось, серед усіх жителів свого провінційного містечка. Проте зараз, коли він сидів на кухні будинку своїх батьків і писав їм прощальну записку, він уперше в житті був упевнений, що робить все абсолютно правильно.

Люстра, котра висіла посеред кухонної стелі, кидала на його лист тьмяне світло, а він акуратно виводив на ньому слова якоюсь дешевією кульковою ручкою. Тими словами пояснював, що йде з дому. Навіть написав, для чого він це робить, і виразив надію, що батьки його зрозуміють. Також він просив його не шукати. І навіть не забув дописати, що любить батьків усім серцем. Він не написав тільки одного — куди подається.

Дописавши послання, він склав аркуш вдвоє і підписав: «Мамі і Татові». Потім важко зітхнув, підняв з підлоги старий шкільний рюкзак (на якому ненависні однокласники ще в класі десятому фломастером виписали слово «НЕВДАХА», яке він навіть не думав стирати, що робило його в очах однокласників ще дивнішим, ніж він був), повісив його собі на плечі і вийшов з кухні. У цьому рюкзаку було небагато речей. Був старий портативний ноутбук, батарея якого вже давно не працювала, плеєр з хорошою музикою, дві книжки, якийсь одяг і кілька зошитів, вздовж і впоперек розписаних його віршами.

Культкову ручку, якою писав прощальну записку, він не ховав, бо добре знав, що зараз вона йому знову знадобиться.

Їхня сім'я була зовсім не бідною і зовсім не багатогою. Така собі середньостатистична українська родина, яка прагне кращого життя. Будинок був невеличкий, на окраїні міста, і зараз у ньому, окрім Бенедикта, нікого не було, бо батьки напередодні вдень поїхали на весілля його двоюрідної сестри Вероніки.

Була п'ята година ранку, надворі ось-ось мали з'явитись перші промінці літнього сонця, а він блукав по своєму порожньому будинку з розписаним хуліганським рюкзаком на плечах і подумки з ним прощався. Він відчував якийсь легкий сум, ностальгію, змішану з радістю, бо той дід подарував йому дитинство і багато хороших спогадів.

Спогади про прекрасні моменти свого життя той хлопець надзвичайно любив. Більше він любив хіба що самі моменти.

Коли він зайшов у спальню батьків і засвітив у ній світло, усміхнувся. Згадав, як у дитинстві, коли він передивлявся «Жах на вулиці В'язів»¹, просився в ліжко до батьків, бо страшно було заснути.

¹ Жах на вулиці В'язів (англ. A Nightmare On Elm Street) — культовий багатосерійний фільм жахів 1980-х років. Головний герой — Фредді Крюгер — надприродний серійний вбивця. (Тут і далі прим. авт., якщо не вказано інше.)

Бенедикт підійшов до великої шафи і відкрив її. Там побачив акуратно поскладаний стовпчиками одяг. На другій полиці він відсунув стовпчик татових светрів і, як очікував, побачив за ним сімейний так би мовити «сейф» — місце, де зберігаються фінанси родини. Так само, як і светри, там акуратно лежали білі конверти, в яких зберігалися сімейні гроші.

Він був совісним хлопцем і всіх грошей не брав. Бенедикт добре знав, що навіть якщо візьме всі гроші, його становище на новому місці це не змінить. Йому так чи інакше доведеться заробляти самому. Якось. Тому, поклавши в рюкзак рівно половину сімейних заощаджень, він вийняв з кишені клаптик паперу, написав на ньому «Вибачте», поклав його біля залишених конвертів, повільно посунув на місце татові светри та закрив шафу. А потім вийшов з кімнати, вимикаючи за собою світло.

Бенедикт покидав свій дім на світанку. Він востаннє поглянув з дороги на вікна й усміхнувся. Як було вже сказано, він знав, що робить все абсолютно правильно.

Близько десятої години ранку до того самого будинку повернулось подружжя Крехів. Вони були виснажені після нічних гулянь на весіллі їхньої племінниці Вероніки, проте в порозі, коли дружина відчиняла вхідні двері, гучно розсміялись. Мабуть, згадали якийсь веселий інцидент вчорашнього вечора. Вони були абсолютно безтурботні.

— Цікаво, Бенчик уже прокинувся? — все ще усміхаючись, спитала у свого чоловіка, який іще роззувався, пані Крех. Вона саме зайшла на кухню, поклала сумку на одне із крісел, ввімкнула електрочайник і раптом побачила записку на столі. Коли побачила напис «Мамі і Татові», її обличчя сповнилося тривоги. Чомусь, іще не читаючи слів свого сина, вона здогадалася, що там написано.

Коли на кухню ввійшов її чоловік, жінка вже сиділа на стільці, бо ноги їй підкошувались, а правою рукою перелякано затуляла обличчя; з її очей котилися сльози, а вона вкотре перечитувала записку.

— Що сталося? Що з тобою? Чому ти плачеш?

— Він пішов... Бенедикт... Він покинув нас... Пішов з дому...

Чоловік одразу підбіг до дружини й обійняв її. А вона ридала йому в плече.

— Все буде добре, припини плакати... З ним все буде добре... — заспокоював дружину пан Крех. Він навіть не глянув у записку.

— Він пішов від нас...

— Ми знали, що таке може статися. Це його життя. Він розумний у нас, він знає, що робить.

Вона знала, що чоловік має рацію, та все одно плакала. Материнське серце не могло прийняти того, що єдиний син пішов з дому.

Та все ж якби її хтось відверто запитав про те, що вона відчувала в той момент, жінка відповіла б, що в глибині душі вона пишалася вчинком свого сина. Вона б сказала, що її син — наймужніший з усіх, кого вона знає.

Тієї самої миті Бенедикт поглянув на годинник, там було 10:11. Він сидів у вагоні електропоїзда, який шосекунди віддаляв його від батьків і дому. Чомусь саме цієї секунди хлопець згадав про ще одну людину, за якою сумуватиме. Витягнув телефон з кишені і набрав номер свого друга.

Артем був чи не єдиним другом Бенедикта. Вони не були однокласниками. Хлопці познайомились у музичній школі, разом вчилися грі на фортепіано. Вони були дуже схожі, але, на відміну від нього, Артем мав багато друзів. Бенедикта завжди це дивувало: чому люди сприймають Артема нормально, а його

вважають невдахою? В них такі ж вподобання, такі ж інтереси, а таке різне до них ставлення.

Після трьох довгих гудків у слухавці прозвучав захриплий голос Артема:

— Алло.

— Доброго ранку, розбудив тебе?

— Та ні. Я вже прокинувся, — відповів друг. — А ти що там? Слухай, вчора списався з другом у Фейсбуці, він знає хлопця, який може пробити нам два екземпляри «Коли впаде темрява» Стівена Кінга. Сотня за екземпляр — тобі замовляти?

— Ого, — вразився Бенедикт і усміхнувся. Вони з Артемом полюють за цією книжкою вже понад рік, і сто гривень — це навіть дешево за таку рідкість.

— То як? Закладати за тебе гроші? Я за годинку маю з ним зустрітись.

— Е-е... Ні... Не варто, мабуть...

— Що?! З тобою все гаразд? — здивувався Артем, голос його здався стурбованим. — Ти мріяв про цю книжку півтора року! Ти не захворів?

— Слухай... — почав Бенедикт. — Я дзвоню тобі, щоб попроситись.

Кілька секунд на іншому кінці слухавки не чулося нічого, окрім важкого дихання.

— Ти.. Ти зробив це... — після паузи промовив Артем.

— Я зробив це.

— Чому ти мені не сказав заздалегідь? Ми змогли б попроситись особисто.

— Вибач, я не хотів тебе турбувати. Це сталося спонтанно. Я зрозумів, що втрачаю час; що пора.

— Ого, Бенедикте... Я не знаю, що сказати... Ти хотів цього... Вітаю тебе... — говорив друг. — Сподіваюсь, це того варте.

— Варте.

— Ну що ж... Усього тобі доброго, друже. Живи кожним днем.

— І ти, — промовив Бенедикт і усміхнувся. — Сподіваюсь, іще побачимось.

— Не сумніваюсь.

Телефонна розмова закінчилась. Бенедикт вийняв сім-карту, розламав її надвоє і викинув у маленький смітничок біля вікна потяга, за яким виднівся світ.

Це було востаннє, коли Бенедикт спілкувався з Артемом. Життя двох юнаків більше не перетинались. Але у серцях одне одного вони назавжди залишаться хорошими друзями.

Проте найголовнішим у цьому всьому було те, що Бенедикт Крех по-справжньому був щасливий. Уперше за довгий час.

Він поглянув на людей у вагоні і замислився про їхні долі. Тобто якими вони можуть бути. Чи є в тому вагоні ще хтось, хто так само, за власним бажанням, залишив усе?

*Чи відчували ви запах планети?
А чи бачили, як зірки мерехтять?
Чи як птахи скидають тенета
І з дому на чужину летять?*

*Картина надзвичайно красива
І може навчити всіх нас,
Що кожна мить некваплива,
Коли ми не усвідомлюєм час.*

*Коли пропускаємо дні,
Весь час виглядаючи завтра,
Тоді ми насправду чудні,
Й птахами будь ми не варті.*

*Під кінець розкажу вам секрета,
Щоб прагнень до зміни додати,
Птахи скидають тенета
І з дому додому летять!*

Саме такі рядки написав Бенедикт ранком у цьому поїзді. Літери виходили кривими, бо потяг час від часу трясло. Але головне — зовсім не літери, а слова, в які вони виливаються. І сенс тих слів.

А сенс був дуже простий — хлопець був щасливий, що покинув своє місто. Що розпочне нове життя. Він житиме кожним днем, кожною хвилиною, кожною миттю. Він знайде новий дім і насолоджуватиметься його красою скільки заманеться. А найголовніше — як заманеться.

Пані Ярина Джусь була власницею старенького пансіонату в найбіднішому районі великого міста, в яке прямував Бенедикт. Назва міста в цій історії не має ніякого значення. Місто-мільйонник з купою різноманітних районів; з натовпами людей на вулицях; з багатьма можливостями для розвитку — це імпонувало Бенедикту, ось чому він вибрав зникнути саме сюди.

Але на відміну від нього пані Ярина ненавиділа це місто. Секрет її ненависті, скоріш за все, ховався у тому, що вона просто не любила людей. Їй було шістдесят дев'ять років, вона не мала ні внуків, ні дітей, ні чоловіка. В неї був тільки старий пансіонат.

Саме він їй приносив якийсь дохід, бо вона здавала кімнати різним приїжджим у місто людям. Ціни їй були низькі, отож жильців вона мала силу-силенну. Кризь їй очі щороку проходили сотні різних людей. Бідних, скривджених; амбітних і не дуже. Вона чула тисячі життєвих історій — великий кусень яких про нещасливе життя. Можливо, саме це вплинуло на її характер. Вона була недовірлива і різка до людей — нікого до себе не підпускала, мабуть, думала, що всі ці біди саме через людей.

Подобалось їй у її сірому потрісканому пансіонаті тільки одне — він давав людям надію на те, що в них усе налагодиться. Бо крім нещасних історій вона також чула чимало людських мрій.

«А якщо мріють — не здаються», — думала Ярина.